

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
 Metsäneuvos
 Marja Kokkonen

Muistio
 luonnos 29.3.2018

VALTIONEUVOSTON ASETUS METSÄNHOITOYHDISTYKSISTÄ ANNETUN ASETUKSEN 4 §:N MUUTTAMISESTA

1. Yleistä

Metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (534/1998) 15 § sisältää säännökset metsänhoitoyhdistyksen päätöksenteosta. Pykälän 1 momentin mukaan ”Metsänhoitoyhdistyksen jäsenten päätösvaltaa käyttävät jäsenten ehdottamat ja vaaleilla valitsevat valtuutetut, jotka muodostavat valtuuston. Jos metsän omistaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yhtymä, yhteisö, yhteisetuus tai puoliset yhteisesti, metsänomistajilla on yksi yhteinen ääni. Valtuutetut valitaan kerralla ilman vaalipiirijakoa. Metsänhoitoyhdistyksen yhdistyessä valtuusto voidaan kuitenkin valita ensimmäisen kerran vaalipiirijakoa noudattaen. Valtuuston toimikausi on neljä vuotta. ”

Asetus metsänhoitoyhdistyksistä (1227/1998, *metsänhoitoyhdistysasetus*) on annettu 30.12.1998 metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain nojalla. Voimassa olevan asetuksen 4 §:ssä on säännökset metsänhoitoyhdistyksen valtuuston valitsemisesta. Pykälän 2 momentin ehdokkaiden asettamismenettelyä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan muuttuneita olosuhteita.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2018.

2. Pykäläkohtaiset perustelut

Metsänhoitoyhdistyksistä annettu laki tuli voimaan 1.1.1999. Tällä hetkellä metsänhoitoyhdistyksiä on 75 kpl. Kuluneen lähes 20 vuoden aikana yksityishenkilöiden omistamien metsien omistuksen rakenteessa on tapahtunut muutoksia siten, että niin sanottujen kaupunkilaismetsänomistajien tai muutoin etäällä asuvien metsänomistajien osuus metsänomistajissa on kasvanut. Metsänhoitoyhdistysasetuksen tullessa voimaan vuonna 1999 kaupunkilaismetsänomistajien (yli 20 000 asukkaan kaupungeissa asuvat) osuus yksityismetsänomistajien määrästä oli noin 20 prosenttia. Vuonna 2009 tilan sijaintikunnan ulkopuolella asui runsas kolmannes metsänomistajista.

Kun tarkasteltavan metsätilakokonaisuuden koon alarajaksi otetaan kaksi hehtaaria, Suomessa oli vuoden 2013 lopussa näiden tilojen lukumäärä 347 000, keskikoko 30,1 hehtaaria ja metsänomistajien kokonaismäärä 632 000 (tähän sisältyy kaikki omistajat eli puoliset sekä yhtymän tai kuolinpesän jäsenet). Sijaintikunnan ulkopuolella asuminen on edelleen lisääntynyt, joskin tarkka tilastotieto saadaan vasta seuraavasta metsänomistajakyselystä vuonna 2020. Kun metsän sijaintikunnan ulkopuolella asuvia metsänomistajia oli vuonna 2009 runsas kolmannes metsänomistajista, niin tällä hetkellä voidaan arvioida olevan vähintään noin 200 000 kaupunkilaismetsänomistajaa tai muutoin etäällä asuvaa metsänomistajaa.

Kun tarkastellaan metsänhoitoyhdistyksen valtuustovaalien ehdokasasettelua koskevaa lainsäädäntöä, edellä mainittu viitekehys on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon lainsäädännössä metsänomistajien osallistumismahdollisuuksia koskevien rajoitusten poistamisen kautta. Metsänhoitoyhdistysasetuksen 4 §:ssä on säännökset metsänhoitoyhdistyksen valtuuston valitsemisesta. Voimassa olevan 4 §:n 2 momentin sanamuoto – ”Vähintään kahdella metsänhoitoyhdistyksen äänioikeutetulla jäsenellä on oikeus asettaa ehdokkaita valtuutetuiksi.” – merkitsee, että jos metsänomistaja haluaa osallistua metsänhoitoyhdistyksen toimintaan valtuustossa työskentelemisen kautta, hän tarvitsee kaksi niin sanottua suosittelijaa, jotta voi asettua ehdokkaaksi. Säännös rajoittaa merkittävästi yksittäisen muualla kuin metsänhoitoyhdistyksen toimialueella asuvan metsänomistajan mahdollisuutta yhdistyksen toimintaan osallistumisessa.

Kaupunkimetsänomistajalle edellä mainitun suosittelijan saaminen voi muodostua vaikeaksi, koska hänen yhteytensä metsätilan sijaintikunnan muihin metsänomistajiin ja paikallisen metsänhoitoyhdistyksen jäseniin ja valtuutettuihin voi olla vähäistä. Edustajaksi pääseminen voi edesauttaa huomattavasti myös verkostoitumista ja tätä kautta auttaa oman metsäomaisuuden hoitamisessa ja käytössä. Mahdollisten uusien valtuutettujen myötä metsänhoitoyhdistysten valtuustojen käsittelyyn saattaa jatkossa tulla monipuolisempia näkemyksiä metsien hoidosta ja käytöstä.

Metsänhoitoyhdistyksen jäsenille annettaisiin uudistuksen myötä mahdollisuus äänestää mahdollisimman laajasta ehdokasjoukosta omia tavoitteitaan parhaiten edustavaa ehdokasta.

Voimassa olevan metsänhoitoyhdistysasetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan ”Vähintään kahdella metsänhoitoyhdistyksen äänioikeutetulla jäsenellä on oikeus asettaa ehdokkaita valtuutetuiksi. Hakemus ehdokkaiden asettamiseksi tulee toimittaa metsänhoitoyhdistyksen hallitukselle viimeistään kuusi viikkoa ennen viimeistä vaalipäivää. Hakemukseen on liitettävä jokaisen ehdokkaaksi asetettavan suostumus valtuutetun toimen vastaanottamiseen.”

Ehdotetun 4 §:n 2 momentin mukaan metsänhoitoyhdistyksen äänioikeutetulla jäsenellä olisi oikeus asettua ehdokkaaksi valtuuston vaaleissa valittavaksi valtuutetuksi tai asettaa enintään kaksi äänioikeutettua jäsentä ehdokkaaksi. Säännös edellyttäisi, että ehdokkaiden nimet, yhteystiedot ja suostumukset valtuutetun toimen vastaanottamiseen olisi toimitettava metsänhoitoyhdistyksen hallitukselle viimeistään kuusi viikkoa ennen viimeistä vaalipäivää. Lisäksi säännöksen mukaan, jos tiedot toimittava äänioikeutettu jäsen asettuu itse ehdolle, hänen ei tarvitsisi toimittaa omalta osaltaan suostumusta.

3. Lausunnot

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Luonnonvarakeskukselta, Suomen metsäkeskukselta, Etä metsänomistajien Liitto ry:ltä, Koneyrittäjien liitolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Metsäteollisuus ry:ltä, Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat ry:ltä, Sahateollisuus ry:ltä, Suomen metsätilanomistajien liitolta ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:ltä.

Maa- ja metsätalousministeriölle toimitettiin lausuntoa.

Lausunnoissa todettiin

4. Vaikutukset

Asetuksen muutoksella ei olisi taloudellisia eikä organisatorisia vaikutuksia. Muutos koskee vain ehdokkaiden asettamismenettelyä valtuustoa valittaessa. Muutoksen katsotaan jonkin verran helpottavan ehdokkaiden asettamismenettelyä nykyisestä.

5. Laintarkastus

Asetusehdotus ...